

Deelname aan deze conferentie kost 15 euro

Aanmelding uitsluitend mogelijk door overmaking van 15 euro op giro 1408196 tnv F. van Vree

Balans van de Journalistiek

**Jubileum Conferentie MA Journalistiek
Universiteit van Amsterdam
4 juni 2010**

De journalistiek lijkt haar ankers kwijt te zijn: wat zich momenteel voltrekt, laat zich aanzien als een permanente revolutie, die niet alleen de rol en de praktijk van de journalistiek, maar ook haar werkveld en werkomgeving grondig doet veranderen – met als gevolg dat de journalistiek zich gesteld ziet voor de vraag naar haar *raison d'être*. Waar staat het beroep voor, wat zijn de eisen die aan de beoefenaars van de professie moeten worden gesteld, welke positie nemen de media in nu de verhoudingen tussen burger en maatschappelijke partijen – of het nu gaat om de overheid, culturele en maatschappelijke instellingen of bedrijven – grondig veranderen, hoe herdefinieert de journalistiek zich in het licht van digitalisering en convergentie, de overweldigende druk van de markt en de groeiende kwetsbaarheid in een veranderend krachtenveld?

Dit symposium belicht een aantal facetten van de problematische omstandigheden waarvoor de journalistiek zich vandaag de dag gesteld ziet. Aan het begin van de dag wordt de balans opgemaakt: hoe staat het er voor met de journalistiek in Nederland en wat zijn de verwachtingen die professionals, opleiders en studenten hebben van de toekomst van de journalistiek? Halverwege gaat Michael Schudson in een plenaire sessie in op de vraag of er zoiets bestaat als een 'harde kern' van de journalistieke professie. De deelsessies bewegen zich rond vragen die rechtstreeks van deze centrale lezingen kunnen worden afgeleid.

ochtendprogramma

9.30 uur Opening

9.35-10.30 uur Plenaire sessie

9.35 uur Jan Tromp (*de Volkskrant*), *Balans van de journalistiek in Nederland. Hoe onafhankelijk zijn we nog? Een kritische beschouwing*

10.05 uur Peter de Vries (directeur School voor Journalistiek Utrecht) *De toekomst van de journalistiek in de ogen van het veld*, presentatie van de Werkgroep Trendonderzoek Opleidingen.

10.30-11.00 koffie

11.00-12.45 uur Parallel sessie 1

A. *Empowerment - journalisten oog in oog met voorlichters, spindoctors en communicatiemedewerkers.*

Presentatie nieuw onderzoek door Laura van der Wal en Leendert van der Valk, gevolgd door een debat tussen de redacteuren Marcel Haenen (*NRC Handelsblad*), Kees van den Bosch (*Argos*) en Hans Siepel, onder leiding van Jan Tromp.

B. *Journalistieke innovaties*

Debat met Titia Ketelaar (adjunct hoofdredacteur *nrc.next*), Laurens Verhagen (hoofdredacteur nu.nl) en Stan van Engelen (eindredacteur *Metropolis*, VPRO), onder leiding van Marc Josten (eindredacteur *KRO Reporter*).

12.45-13.45 uur Lunch

middagprogramma

13.45-14.35 uur Plenaire sessie (Engelstalig)

13.45-14.35 uur

prof. dr Michael Schudson, Columbia University USA, *The Living Heart of Journalism - How it May Survive*

14.35-15.00 uur koffie, thee

15.00-16.45 uur Parallel sessie 2

A. *Journalism, the web and the transformation of the public sphere.*

Short lectures by dr Thomas Poell, prof. dr Frank van Vree, prof. dr Maarten Doorman and prof. dr Richard Rogers (University of Amsterdam)

B. *Journalistieke professie – een meervoudig perspectief*,
Inleiding door prof dr Jo Bardoel (Radboud Universiteit), met
weerwoord van Henk Blanken (adjunct hoofdredacteur *Dagblad
van het Noorden*, publicist en weblogger) en Frits van Exter
(hoofdredacteur *Vrij Nederland*). Voorzitter: Folkert Jensma (*NRC
Handelsblad*)

16.45 uur Plenaire afsluiting

17.00 uur Afscheidsborrel

[avond – alleen voor genodigden]

*****

TOELICHTING OP DE SESSIES

Sessie 1 A

***Empowerment van de journalistiek: oog in oog met voorlichters,
communicatieadviseurs en spindoctors.***

Veranderingen in het medialandschap lijken, met name het laatste decennium, de speelruimte en onafhankelijkheid van de journalistiek te beperken. In het panel ligt de focus op de toename van pr-medewerkers, voorlichters, communicatieadviseurs en spindoctors met hun steeds professioneler wordende instrumentarium. De grote vraag is welke instrumenten de journalistiek tot haar beschikking heeft om daarmee om te gaan en zich tegen te wapenen. Hoe kunnen journalisten hun positie versterken *vis à vis* de toenemende invloed van pr en voorlichting?

Tijdens het panel zullen Laura van der Wal en Leendert van der Valk de eerste resultaten presenteren van een nieuw onderzoek van de Universiteit van Amsterdam naar de omvang en werkwijze van de pr- en voorlichtingsbranche. Hoeveel voorlichters en communicatieadviseurs zijn er inmiddels, zowel bij de overheid als in de commerciële sector? En welk scala aan methodes hanteren zij om de media te beïnvloeden? Een panel van drie ervaren journalisten uit de pers, televisie en radio zal geconfronteerd worden met een aantal voorbeelden van succesvolle mediastrategieën vanuit de overheid en het bedrijfsleven. Aansluitend zal, onder leiding van *Volkskrant*-redacteur Jan Tromp, gediscussieerd worden over mogelijke tegenstrategieën vanuit de journalistiek.

Deelnemers: Marcel Haenen (*NRC Handelsblad*) en Kees van den Bosch (*Argos*).
Commentator: Hans Siepel (communicatieadviseur en voormalig overheids-
voorlichter). Voorzitter: Jan Tromp.

Sessie 1 B

Journalistieke innovaties

De journalistiek staat als professie op een kruispunt: er zijn innovaties nodig om de journalistiek opnieuw vorm te geven. In deze sessie zal worden onderzocht hoever

het ermee staat en wat we kunnen leren van innovaties in het verleden en in andere sectoren. Een drietal sectoren in Nederland staat centraal: televisie, krant en internet.

Voorzitter en commentator van deze sessie is Marc Josten (KRO Reporter). Hij leidt de sessie in met een korte analyse van innovaties in media en journalistiek. Het panel bestaat uit Titia Ketelaar (nrc.next), Laurens Verhagen (nu.nl) en Stan van Engelen (Metropolis, VPRO).

Session 2 A

Journalism, the web and the transformation of the public sphere

The rise of the web has brought about a radical structural transformation of the public sphere, as defined by Jürgen Habermas in his normative historical work, published in 1962. Along the lines of this classic work this session aims to develop a dynamic perspective on the development of the public sphere in relation to the dramatic changes in the world of media, as well as the implications for the position, role and practice of professional journalism.

- Frank van Vree, *Introduction. Public sphere, the market and the digital revolution.*
- Richard Rogers, *The future of the public sphere: a digital perspective*
- Thomas Poell, *Colliding Media Spheres: the Interaction between On- and Offline. Media in Contentious Politics*
- Maarten Doorman, *The future of criticism*

Deelsessie 2B

De professionele identiteit van de journalistiek ter discussie

Inleiding door Prof. Jo Bardoel, hoogleraar Journalistiek en Media aan de Radboud Universiteit Nijmegen.

Opponenten: Henk Blanken (adjunct hoofdredacteur van *Dagblad van het Noorden*, publicist en weblogger) en Frits van Exter (hoofdredacteur *Vrij Nederland*)

Gaat het hele idee van de journalistiek als professionele beroepsgroep met een gedeeld normen- en waardenstelsel en interne kwaliteitsbewaking op de helling? De journalistiek heeft zich in de loop der jaren ontwikkeld tot een professionele beroepsgroep met een eigen beroeps cultuur, professionele standaarden en zelfregulering. Dat leidde tot kwaliteitsverbetering maar ook tot een verzelfstandiging van de beroepsgroep die in de post-Fortuyn periode onder vuur kwam te liggen. Daarnaast zorgde Web 2.0 met alle *user generated content* voor een toenemende druk op het klassieke verdienmodel waarop de professionele journalistiek gebaseerd was. Intussen worden journalisten steeds vaker kleine ondernemers die als flexwerkers overal hun diensten aanbieden. Het is de vraag wat daarvan de gevolgen zijn voor de journalistiek als professionele beroepsgroep: erosie van de professionele standaarden? Het uit elkaar vallen van de beroepsgroep en de bijbehorende journalistieke cultuur? En als er een nieuwe beroepsgroep gaat ontstaan van professionele 'content managers', welke beroepsopvatting ten aanzien van de rol van de journalistiek in de samenleving hoort daar dan bij? Waarin onderscheidt de journalistieke professional zich nog van de andere mediaprofessionals?